

Svar på Marjo Vackers och Nina Nummelas samt 34 andra ledamöters motion om att i grundskolorna i Vanda inleda ett projekt för att förebygga gängbildning och brottslighet

VD/4098/00.02.00.03/2024

KK/ST/SL/KP/HH/VT/MT/SS

Marjo Vacker och Nina Nummela samt 34 andra ledamöter lämnade in följande fullmäktigemotion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Olika symtom och störande beteende bland ungdomar har ökat, vilket också kommer fram i läroanstalternas vardag. Det är fråga om ett mångfacetterat problem som gäller samhället, grupper och individer och som kräver sektorsövergripande kompetens, förebyggande verksamhet och konkreta åtgärder för att så tidigt som möjligt kunna hjälpa ungdomar som uppvisar symtom genom brott och våld.

År 2023 har Vanda stad ansökt om statsunderstöd under tidigare år för projektet: ”Förebyggande av gängbildning och brottslighet bland unga och stärkande av kompetens för välbefinnande, trygghet och säkerhet vid läroanstalter på andra stadiet”.

Vi behöver åtgärder också i grundskolorna, vilket skulle möjliggöra förebyggande i ett tidigare skede. I skolorna i Vanda ordnas undervisning i emotionella färdigheter och interaktionsfärdigheter som syftar till välbefinnande på alla plan, utöver detta skulle det också vara viktigt med förebyggande av gängbildning – och brottslighet.

15.3.2024 har Vanda och Kervo välfärdsområdes delegationer för mångkulturfrågor konstaterat i sitt ställningstagande att ”Delegationerna kräver att samarbetet effektivteras och tillgången till information förbättras mellan olika aktörer för att kunna hitta kostnadseffektiva och effektiva metoder för att förbättra säkerheten och utrota ungdomsbrottsligheten.”

Bakgrundsinformation från Helsingfors

”I början av 2024 inleddes ett projekt med syfte att öka säkerheten i skolorna i Helsingfors. Projektet pågår i ett år. Utvecklingsprojektet fokuserar på förebyggande av gängbildning och brottslighet. I verksamheten deltar utöver skolornas elever och personal också bland annat polisen. I projektet arbetar sju projektsakkunniga som bland annat ordnar Unga och brottslighet-lektioner på skolorna.

På lektionerna som är avsedda för elever i årskurs 7–9 går man igenom material som polisen och inrikesministeriet producerat, t.ex. videor och informationsinslag. Ungdomarna får närmare information om till exempel strafflagen. Dessutom utbildas skolornas anställda för att kunna bedöma säkerhetssituationer och det erbjuds riktat stöd för de elever som uppvisar symtom genom våldsamt beteende. Syftet med projektet är att förenhetliga skolornas verksamhetsmodeller i sådana fall där det uppstår oro för att ett barn eller en ungdom kan påverkas av ett gäng som begår brott.

Närmare information: Helsinki tekee peruskouluissa työtä jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäisemiseksi | Helsingin kaupunki

(Helsingfors arbetar i grundskolorna för att förebygga gängbildning och brottslighet | Helsingfors stad)

Vi ledamöter som undertecknat fullmäktigemotionen lägger fram en begäran till verksamhetsområdena för fostran och lärande samt för ungdoms- och samverkansservicen i Vanda att utreda möjligheterna till ett liknande utvecklingsprojekt också i grundskolorna i Vanda.”

Stadsfullmäktige 20.5.2024 § 19

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Marjo Vackers och Nina Nummelas samt 34 andra ledamöters undertecknade motion om att i grundskolorna i Vanda inleda ett projekt för att förebygga gängbildning och brottslighet

Verksamhetsområdet för fostran och lärande och verksamhetsområdet för stadskultur och välfärd konstaterar följande som sitt svar:

Om den grundläggande utbildningens arbete för att förebygga brottslighet

Skolornas säkerhet och välbefinnandet inom elevgemenskapen är ouplösligt förbundna med varandra. Inom den grundläggande utbildningen har det utvecklats mycket verksamhet som stöder skolorna både direkt och indirekt i förebyggandet av ungdomsbrottslighet och våld.

I Vanda har man arbetat långsiktigt för att främja elevernas välbefinnande och förebygga mobbning. Varje skola har regelbundna timmar för sociala och emotionella färdigheter som baserar sig på årsklockan för välbefinnande och där tilläggsåtgärder har gjorts särskilt i fråga om årskurserna 7 och 8. Personalen har erbjudits utbildning i att undervisa i emotionella och interaktiva färdigheter, och i skolorna finns också tutorlärare i emotionella och interaktiva färdigheter.

I början av läsåret 2022–2023 har det i Vanda tagits i bruk ett åtgärdsprogram för förebyggande av och ingripande i mobbning, som har tillämpats systematiskt sedan det infördes. Dessutom har skolorna sedan början av läsåret 2023–2024 använt modellen Koulu kaikille (läsnäolon tukemisen ja poissaoloihin puuttumisen malli)(En skola för alla - stöd för närvaro och ingripande i frånvaro). Modellen baserar sig på engagemang och intresse för skolan.

I stadens alla egna lokaler tillämpas principerna för tryggare rum. Denna anvisning har behandlats i alla skolor inom den grundläggande utbildningen. Ett tryggt rum är en plats som inger en känsla av fysisk, psykisk och social trygghet hos dem som vistas i rummen. Målet är att ingen ska bli utsatt för någon som helst form av diskriminering, mobbning, trakasserier eller våld. Detta innebär framför allt aktiva åtgärder för att förebygga detta och ingripa i situationer där det sker. Tillämpningen fortsätter det här läsåret

under ledning av kuratorer som en del av den generellt inriktade studerandevården tillsammans med eleverna i årskurs 7.

I skolorna främjas välbefinnandet och tryggheten också på verksamhetskulturens nivå. Av 41 skolor är det redan 22 som har börjat delta i ProKoulus verksamhet, som är en process för att utveckla skolornas verksamhetskultur. ProKoulu är ett kontinuerligt utvecklingsarbete som bygger på forskningsrön och som syftar till att systematiskt handleda eleverna och utveckla arbetsgemenskapens verksamhetskultur. I de skolor där ProKoulus verksamhet har pågått i flera år har man till exempel observerat att den upplevda självförmågan bland personalen ökat i synnerhet i krävande elevsituationer.

Projektet Yhteinen turvaverkko (Gemensamt skyddsnet) inom den grundläggande utbildningen

Inom den grundläggande utbildningen har projektet Yhteinen turvaverkko (Gemensamt skyddsnet) pågått sedan början av läsåret 2023 med syftet att utveckla åtgärder för att ordna en välmående och tryggare grundläggande utbildning och förebygga ungdomsbrottslighet. Projektet är en del av statens specialunderstöd för åtgärder som förebygger ungas gängbildning och brottslighet, såsom Helsingfors stads projekt som det hänvisas till i motionen. I Vanda har projektet placerats inom den grundläggande utbildningen. I projektet arbetar två personer under läsåren 2023–2024 och 2024–2025.

Projektet verkar inom serviceområdet för den grundläggande utbildningen, men det samarbetar intensivt med andra serviceområden, verksamhetsområden och samarbetsparter (bl.a. polisen, välfärdsområdet) för att förebygga ungdomsbrottslighet. Dessutom deltar projektet i det nationella projektnätverket, där man har bedrivit ett närmare nätverkssamarbete bl.a. med Åbo, Tammerfors, Kervo, Mäntsälä och Helsingfors.

Projektets mål

Syftet med projektet är att

- den personal som arbetar i skolorna får ökad förståelse för ungdomsbrottslighet och våld som fenomen och bättre förståelse för skolans förebyggande verksamhet
- personalens färdigheter att möta och ingripa i utmanande beteende i skolans vardag ökar
- strukturer och praxis som stöder tryggheten och främjar en positiv verksamhetskultur förbättras och etableras i skolorna
- fungerande samarbetspraxis mellan skolorna och andra aktörer synliggörs och samarbetet för att förebygga mobbning, våld och trakasserier intensifieras

Åtgärder

Stärkande av personalens kompetens och färdigheter

För personalen inom den grundläggande utbildningen ordnas utbildning om trygg inlärningsmiljö. Utbildningen har till sitt innehåll riktats till olika personalgrupper enligt behov. Teman för dessa utbildningar är 1) pedagogisk säkerhet och förebyggande av utmanande uppförande, 2) förebyggande och hantering av tillspetsade situationer och 3) bemötande av våldsamt beteende. För rektorer och biträdande rektorer som leder skolan ordnas dessutom utbildning i psykisk första hjälp. Inom projektet har man dessutom utvecklat praxis för säkerhetsintroduktion för nya rektorer och säkerhetsansvariga tillsammans med stadssäkerhetsteamet.

Strukturer och praxis som stöder en verksamhetskultur för säkerhet

Flera av projektets åtgärder är ägnade att också påverka verksamhetskulturen genom att på stadsnivå stärka sådana strukturer och sådan praxis som stöder verksamhetens systematiska karaktär, delade ansvar och samarbete. I projektet förnyas man de sidor om säkerhet som skolorna använder tillsammans med elevhälsan och gör dem alltmer användbara för hela skolans personal. Samtidigt uppdateras och utvecklas anvisningarna utifrån de iakttagelser som gjorts.

Varje skola har minst en säkerhetsansvarig som har ett nätverk av säkerhetsansvariga omkring sig. Nätverket träffas i början av läsåret på en säkerhetsintroduktion för säkerhetsansvariga och nya rektorer som ordnas i samarbete med stadssäkerhetsteamet och förebyggande polisen. Dessutom har nätverket två informella nätverksmöten under läsåret. Syftet med nätverket är att främja dialogen mellan skolor och utbyte av god praxis. För säkerhetsansvariga har det utarbetats en materialbank som också fungerar som en plattform för informationsutbyte mellan skolorna.

Ökad dialog mellan yrkespersoner samt datainsamling

Projektet syftar till att främja växelverkan mellan skolor och andra aktörer genom att ordna regionala säkerhetsdialoger för såväl skolpersonalen som skolornas samarbetsaktörer (bl.a. organisationer, polisen, ungdomsväsendet). I dialogerna stimulerar sakkunnigas inledningsanföranden de gemensamma diskussionerna, och samtidigt får deltagarna aktuell information om ungdomsbrottslighet. Promemorior om diskussionerna i de regionala dialogerna sammanställs så att deltagarna får reda på hurdana diskussioner som fördes i andra områden kring samma tema.

De regionala dialogerna fungerar också som en metod för datainsamling. Projektet syftar till att i omfattande grad och på olika sätt höra personalen, samarbetsaktörerna och eleverna för att få en överblick av lägesbilderna kring temat på regional nivå och stadsnivå. Utöver de regionala dialogerna besöker projektet skolor inom den grundläggande utbildningen under läsåret 2024–2025 för att diskutera skolans säkerhet, frågor som påverkar trygghetskänslan och utvecklingsobjekt med eleverna. Dessutom kartläggs elevernas åsikter om ovannämnda teman genom en anonym enkät. Den erhållna informationen utnyttjas på olika sätt. Varje skola får en sammanställning av de centrala teman som lyfts fram i den egna skolan. Målet är att skolan på basis av materialet fortsätter att arbeta med ärendet tillsammans med eleverna och skapar ett utvecklingsmål för skolan under vårterminen. Dessutom får skolorna en sammanställning av observationer på regional nivå och stadsnivå. Alla insamlade uppgifter och observationer fungerar också som stöd för kunskapsledningen på stadsnivå.

Samarbetet mellan förebyggande polisen, ankarverksamheten och den grundläggande utbildningen

Ett delmål inom projektet är att främja samarbetet mellan ankarverksamheten och skolan. Ankarverksamheten är en multiprofessionell samarbetsmodell som leds av polisen. I ankarteamen arbetar förutom polisen även socialarbetare, ungdomsarbetare och hälsovårdare. Projektet deltar i utvecklingen av verksamheten som en del av styrgruppen för ankarverksamheten i området Vanda-Kervo samt genom att erbjuda skolpersonalen information om ankarverksamheten, dess målgrupp och hur man vägleds till verksamheten. Skolorna har ett nära samarbete med polisens förebyggande verksamhet (EET), och poliserna inom EET har deltagit bland annat vid introduktion för nya rektorer och säkerhetsansvariga och vid lokala föräldramöten.

Deltagande i övrigt utvecklingsarbete

Projektet är en del av det kontinuerliga arbetet mot mobbning, våld och trakasserier och deltar i den grundläggande utbildningen och tillsammans med andra aktörer i olika slags utvecklingsverksamhet kring dessa teman. Projektet deltar bland annat i arbetet med att uppdatera planen för att skydda eleverna mot våld, trakasserier och mobbning. Syftet med arbetet är fortfarande att förtydliga och

systematisera sätten att förebygga och ingripa samt att öka den gemensamma förståelsen för vad dessa fenomen omfattar. Planen behandlas tillsammans med personalen och information om den ges årligen till vårdnadshavarna, eleverna och samarbetsaktörerna. Avsikten är att stödja implementeringen av den uppdaterade planen bland annat genom att utarbeta komprimerat material för skolorna och underlätta gemensam behandling av den tillsammans med personalen, eleverna och vårdnadshavarna.

Samarbete mellan verksamhetsområdet för fostran och lärande samt ungdoms- och samverkansservicen och eventuella fortsättningsprojekt

Verksamhetsområdet för fostran och lärande samt ungdoms- och samverkansservicen samarbetar på bred front kring temat och håller sig tillsammans underrättade om eventuella nya finansieringskanaler kring temat.

Stadsstyrelsen 21.10.2024 § 19

Förslag av tf. biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för fostran och lärande:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Marjo Vacker och Nina Nummela samt 34 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 16.12.2024 § 21

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilagor:

- Marjo Vackers och Nina Nummelas samt 34 andra ledamöters undertecknade motion om att i grundskolorna i Vanda inleda ett projekt för att förebygga gängbildning och brottslighet

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1. Besvärsförbud

Närmare information:

Katri Kalske, biträdande stadsdirektör, tfn 040 620 5080, fornamn.efternamn[at]vantaa.fi